

[Justitsministeren]

er netop den udvikling, som forslagsstillerne ønsker modvirket.

Forslaget om en forbedret vederlæggelse til nævninge og domsmænd vil jeg også gerne knytte en bemærkning til. De skal efter forslaget bl.a. have fuld dækning for et eventuelt indtægtsstab. Jeg har som udgangspunkt stor sympati for, at personer, der lider et indtægtsstab af den ene eller den anden grund, skal have erstatning for det. På den anden side må vi også passe på, at tingene ikke udvikler sig sådan, at vi alle betaler erstatning til hinanden for alting. Som nævnt har vi hidtil haft en velfungerende ordning med nævninge og domsmænd, der har ydet en indsats i samfundets tjeneste mod et – indrømmet – beskedent vederlag. Det samme gør mange andre personer, der involveres i en retssag, f.eks. vidner, syns- og skøns-mænd, forurettede osv. De grunde, der taler for at øge betalingen til lægdommere, kunne vel også tale for at øge vederlaget til disse grupper. Hertil kommer, at det kan være svært at begrunde, at den domsmand eller nævning, der har en meget høj indkomst, skal tage sig bedre betalt for sin indsats som lægdommer end den, der måske er arbejdsløs eller hjemme-gående.

Disse betænkeligheder indebærer, at en gennemførelse af lovforslaget efter regeringens opfattelse ikke vil føre til en forbedring i forhold til den gældende ordning. Jeg kan derfor ikke støtte lovforslaget.

Ole Espersen (S):

Jeg beklager, at jeg ikke har det sædvanlige velordnede, maskinskrevne manuskript med, men har nogle forskellige bilag. Det skyldes, at min sekretær, fru Manja Sand, er domsmand i dag. Det har hun været nogle gange tidligere, og det har vi ikke kunnet forhindre hende i, for det er jo et borgerligt ombud, og det er hun sikkert også meget glad for. Men jeg prøver at klare mig alligevel.

Det, man foreslår fra Fremskridtspartiets side, er, at man – og det er hovedforslaget – udtrækker domsmænd og nævninge ved lodtrækning. Man kan sige, at der er sket en ændring i hovedbestemmelsen efter forslaget, for dér, hvor der nu i § 68 står, at for hver nævningekreds vælges for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar et antal personer, der må anses egnede til at virke som nævninge eller domsmænd,

er ordet egnede for så vidt nu erstattet med ordene ved lodtrækning, og det er jo nok hovedændringen i det, Fremskridtspartiet foreslår her. Det er klart, at man ikke kan udtrække nogen, der er egnede, ved lodtrækning; afgørende for lodtrækningen er nu engang tilfældighedernes spil, det er lodtrækningens princip. Det er ikke de egnede, man finder ved hjælp af lodtrækningen. Sådan må det være, når man vælger en lodtrækning.

Det betyder så, at ansvaret for, hvem der kommer til at figurere på grundlisterne, ikke længere kan placeres noget sted, ansvaret er tilfældighedens, kan man sige, det er lodtrækningens princip; egnethedskriteriet er ikke længere til stede.

Det må nu engang være sådan, at hvis man skal udvælge nogen, der skal have et væsentligt, et vigtigt offentligt hverv – her et borgerligt ombud – må der være et ikke indgående, men en vis form for kendskab. Det kan godt være et overfladigt kendskab, men alligevel en vis form for kendskab til den pågældende. Det er det, man har i øjeblikket derved, at grundlisterne udarbejdes, som de gør, af et kommunalt grundlisteudvalg, hvorefter de enkelte domsmænd og nævninge udtages af retterne.

Det sikrer, at der er et vist personligt kendskab; det sikrer, at der er nogen, der har ansvaret, nemlig det kommunale grundlisteudvalg, for, hvem der står for listerne. Det er, kan man sige, det modsatte af lodtrækningsprincippet, uden at der selvfølgelig er tale om nogen grundlæggende eksamination i, hvordan de pågældende eventuelt måtte optræde som domsmænd.

Jeg synes, det er ret væsentligt, at man har det således i dansk ret i øjeblikket, og det er svært for os at finde et andet kriterium, der er bedre. Vi har faktisk engang prøvet i Danmarks Radio, som jeg havde en tilknytning til i sin tid, da vi skulle holde et lyttermøde, i stedet for at tage dem, der kommer fra lytterforeningerne, at tage efter lodtrækning blandt licensbetalerne. Det var en ganske spændende oplevelse. Det var en broget skare, og det er for så vidt meget godt – det kunne være interessant nok – men når det drejer sig om noget så væsentligt som at være med til at dømme eller frifinde mennesker i ganske alvorlige sager, er det et princip, som jeg mener bestemt ikke kan anbefales.